

Accountant en persberichten over jaarcijfers

Nieuwe tijden, nieuwe rol

Het seizoen waarin beursgenoteerde ondernemingen in persberichten hun jaarcijfers bekendmaken, is weer in aantocht. De huidige rol van de accountant hierbij is hard toe aan herziening.

RUUD VERGOOSSEN*

Beursgenoteerde ondernemingen brengen hun jaarcijfers tegenwoordig ruim vóór de vaststelling en de openbaarmaking van de officiële jaarrekening door middel van persberichten naar buiten (zie kader). De actualiteitswaarde van deze persberichten is daardoor hoger dan die van de jaarrekening zelf. Door de toegenomen omvang en mate van detail is bovendien de informatiewaarde aanzienlijk toegenomen. Dit blijkt ook uit de publiciteit die de persberichten genereren en de waarde die beleggingsanalisten daaraan hechten.

Vormvrij

In tegenstelling tot de officiële jaarrekening is het persbericht echter vormvrij en is er formeel gezien geen rol weggelegd voor de accountant. Wel is in dit kader het recent gewijzigde artikel 2:395.2 BW interessant.

Deze wetsbepaling schrijft voor dat de publicatie van een beknopte jaarrekening of gedeelte van een jaarrekening gepaard gaat met de melding of de accountant bij de onderliggende officiële (door de aandeelhoudersvergadering vastgestelde) jaarrekening een verklaring heeft afgegeven. Is deze verklaring afgegeven dan moest onder de oude wetsbepaling een mededeling van die accountant worden bijgevoegd waarin hij aangaf wat de strekking van zijn verklaring was. Onder de in 2005 van

Zeventig procent van de persberichten bevat geen informatie over de betrokkenheid van de accountant bij de gepresenteerde cijfers.

kracht geworden nieuwe wetsbepaling kan deze melding echter ook door de gecontroleerde onderneming zelf worden gedaan.

'Geen informatie'

Hoewel ondernemingen hun persberichten met jaarcijfers ruim vóór de vaststelling van de officiële jaarrekening naar buiten brengen, kan - zoals blijkt uit onderzoek - negentig procent van deze berichten worden gezien als publicatie van een (beknopte) jaarrekening. In het vorige jaarverslagenseizoen gaf dertig procent van de onderzochte persberichten uitsluitel over de betrokkenheid van de accountant bij de gepresenteerde cijfers (zie tabel):

- Een persbericht (één procent) bevat een mededeling van de accountant waarin staat dat de cijfers zijn ontleend aan een gecontroleerde jaarrekening die is voorzien van een goedkeurende accountantsverklaring.

FOTO: MARIA BROUWER

De accountant zou moeten beoordelen of hetgeen in het persbericht wordt gemeld verenigbaar is met de inhoud van de onderliggende jaarrekening.

- In vijf procent van de persberichten meldt de onderneming dat de accountantscontrole van de onderliggende (officiële) jaarrekening is afgerond en dat daarbij een goedkeurende accountantsverklaring is verstrekt (dat is een blinde verklaring omdat niet de accountant maar de onderneming deze melding doet).
- In vier procent van de persberichten meldt de onderneming wel dat de accountantscontrole is afgerond, maar niet wat de strekking van de accountantsverklaring is (dat is een

zwijgende blinde verklaring omdat de onderneming in haar melding geen uitsluit- sel geeft over de strekking van de accoun- tantsverklaring).

- In twintig procent van de persberichten meldt de onderneming dat de accountants- controle nog niet is afgerond of dat de cijfers (nog) niet zijn gecontroleerd.

De overige zeventig procent van de persberichten bevat geen informatie over de betrokkenheid van de accountant bij de gepresenteerde cijfers.

De actualiteitswaarde van de persberichten is hoger dan die van de jaarrekening.

Duidelijke afspraken

Het eerdergenoemde artikel 2:395.2 BW heeft betrekking op beknopte en gedeeltelijke jaarrekeningen die worden gepubliceerd nadat de officiële jaarrekening door de aandeel-

Sneller, omvangrijker en gedetailleerder

Uit onderzoek van 99 persberichten over de jaarcijfers 2004 blijkt dat beursgenoteerde ondernemingen hun jaarcijfers gemiddeld sneller publiceren dan vijf jaar geleden en dat de omvang en mate van detail van de gepubliceerde informatie aanzienlijk is toegenomen. Beursgenoteerde ondernemingen maakten hun jaarcijfers 2004 gemiddeld 62 dagen na balansdatum (meestal 31 december 2004) bekend, elf procent minder dagen dan bij de jaarcijfers 1999 het geval was. Het percentage ondernemingen dat binnen twee maanden de jaarcijfers publiceert steeg van 31 in 2000 tot 43 in 2005. Bij de AEX-ondernemingen daalde het gemiddeld aantal dagen in vijf jaar tijd zelfs naar 54 (veertien procent) en publiceert 63 procent binnen twee maanden.

De omvang van de persberichten blijkt de afgelopen vijf jaar meer dan verdubbeld, van gemiddeld zes naar dertien pagina's. De persberichten van AEX-ondernemingen zijn met gemiddeld 24 pagina's het omvangrijkst. Vijf jaar eerder waren dat er nog gemiddeld tien. Maar liefst negentig procent van de onderzochte persberichten bevat een (beknopte) jaarrekening, vijf jaar geleden was dit nog 55 procent. Deze (beknopte) jaarrekening omvat in ieder geval een balans en winst- en verliesrekening en meestal (86 procent) ook een kasstroomoverzicht. De resterende tien procent van de onderzochte persberichten beperkt zich tot een aantal kerncijfers.

Betrokkenheid accountant bij gepresenteerde cijfers

	AEX		AMX		overig		totaal	
	n	%	n	%	n	%	n	%
• Accountantsmededeling	1	5	0	0	0	0	1	1
• Mededeling onderneming van goedkeurende strekking accountantsverklaring (<i>blinde verklaring</i>)	0	0	2	10	3	5	5	5
• Mededeling onderneming dat accountantscontrole is afgerond zonder melding van strekking accountantsverklaring (<i>zwijgende blinde verklaring</i>)	1	5	1	5	2	4	4	4
• Mededeling onderneming dat accountantscontrole nog niet is afgerond	10	45	5	25	5	9	20	20
• Geen mededeling	10	45	12	60	47	82	69	70
• Totaal	22	100	20	100	57	100	99	100

houdersvergadering is vastgesteld. Deze wetsbepaling is dus feitelijk niet van toepassing op de persberichten, die immers vóór de vaststelling van de officiële jaarrekening worden gepubliceerd. Gezien het toegenomen belang van deze persberichten zou mijns inziens echter wel inzicht moeten worden gegeven in de status van de daarin gepresenteerde cijfers. Dit zou betekenen dat hierover naar analogie van artikel 2:395.2 BW in de desbetreffende persberichten een mededeling van de accountant of van de gecontroleerde onderneming wordt opgenomen. Doet de gecontroleerde onderneming deze mededeling, dan is het van belang dat de accountant met de ondernemingsleiding en auditcommissie/raad van commissarissen duidelijke afspraken maakt over de vraag onder welke omstandigheden en op welke wijze de onderneming de mededeling mag en kan doen. Dit zou vervolgens kunnen worden vastgelegd in de opdrachtbevestiging.

Inhoud toetsen

De accountant zou zich er uitdrukkelijk van moeten vergewissen dat de door hem gecontroleerde of nog te controleren cijfers door de onderneming in het persbericht in de juiste context zijn geplaatst. Dat zou mijns inziens in ieder geval moeten betekenen dat de accountant de inhoud toetst van die persberichten. Hij zou dan moeten beoordelen of hetgeen in het persbericht wordt gemeld verenigbaar is met de inhoud van de onderliggende (concept)jaarrekening en niet strijdig is met het beeld dat die jaarrekening geeft. Deze betrokkenheid van de accountant kan bovendien voorkomen dat hij nog vóór de finale afronding van de jaarrekeningcontrole wordt geconfronteerd met cijfers die als definitief naar buiten zijn gebracht maar dat nog niet zijn.

Heroriëntatie

Ik ben het dan ook niet eens met Joost Groeneveld die in Accountancynieuws van 1 juli 2005 en FSR Forum van juni 2005 aangeeft geen enkele rol te zien voor accountants bij deze persberichten. De betrokkenheid van de accountant bij de externe financiële informatieschaffing van ondernemingen reikt in zijn ogen niet verder dan het afgeven van een accountantsverklaring bij de jaarrekening, die hij kwalificeert als een jaarlijks ijkpunt dat weliswaar niet mag ontbreken maar waarop we niet zitten te wachten. De snelheid en frequentie waarmee en de vorm waarin ondernemingen - al dan niet verplicht - financiële informatie publiek

Formeel is er geen rol weggelegd voor de accountant.

maken, veranderen. De ontwikkelingen rond de persberichten waarmee jaarcijfers worden gepubliceerd, zijn daar een onderdeel van. Dit vraagt om een heroriëntatie van de betrokkenheid van accountants.

Recente bewegingen

We zien ook al bewegingen in die richting. Zo bepaalt de code Tabaksblad dat 'het toezicht' (commissarissen en accountant) meer betrokken moet zijn bij de inhoud van persberichten. Daarnaast moeten ondernemingen in het NextPrime- of NextEconomy-segment van Euronext hun halfjaarcijfers - die vaak in de vorm van een persbericht worden gepubliceerd - nu al laten beoordelen door een accountant, een verplichting die binnen niet al te lange tijd in de Europese Unie gaat gelden voor alle beursgenoteerde ondernemingen. Dan hebben we het nog niet eens gehad over de mogelijke consequenties voor de rol van de accountant als gevolg van ontwikkelingen op het gebied van XBRL en *continuous reporting*, die duidelijk te maken hebben met de snelheid en frequentie van rapporteren. Het kan dan toch niet zo zijn dat kan worden volstaan met Groenevelts jaarlijks ijkpunt, waarop volgens hem niemand zit te wachten. ■

Noot

* Ruud Vergoossen is voorzitter van het directoraat Vaktechniek van Ernst & Young Accountants en hoogleraar Bedrijfseconomie en Bedrijfskunde aan de Universiteit Maastricht.